

Commissie cassatie in het belang der wet

Edelhoogachtbare heer Bleichrodt,

De commissie cassatie in het belang der wet heeft het genoegen u verslag te doen van haar bevindingen met betrekking tot haar veertiende werkzame periode (van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024).

U treft aan:

- A. een evaluatie met betrekking tot de veertiende periode;
- B. een overzicht van de onderwerpen en zaken die onder de aandacht van de commissie zijn gebracht;
- C. een overzicht van de in de veertiende periode uitgebrachte adviezen van de commissie van zaken die zich naar het inzicht van de commissie zouden kunnen lenen voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet.

A. Evaluatie van de veertiende periode

De commissie bestaat uit drie personen: prof. dr. mr. T.F.E. Tjong Tjin Tai (voorzitter), mr. F.E. Vermeulen en mr. M.F.G.H. Beckers. De commissie wordt bijgestaan door mr. K. Janssens, secretaris.

De commissie heeft in de veertiende verslagperiode zeventien verzoeken ontvangen. Vijf hiervan zijn afkomstig van particulieren; de overige twaalf verzoeken zijn afkomstig van juristen (vooral advocaten, notarissen en rechters).

Voor de volledigheid vermeldt de commissie hier nogmaals het beoordelingskader dat zij gebruikt bij de behandeling van de aan haar gerichte verzoeken:

- De voorgelegde vraag dient een juridisch vraagpunt te bevatten dat zich leent voor een voordracht tot cassatie in het belang der wet. Vraagpunten die sterk met de feiten zijn verweven lenen zich gewoonlijk minder goed voor een dergelijke procedure.
- Er wordt meegewogen of er verdeeldheid bestaat in de literatuur en jurisprudentie ten aanzien van het voorgelegde vraagpunt.
- Een zaak leent zich niet voor een voordracht tot cassatie in het belang der wet indien sprake is van een ‘foutje’ in een individueel geval. De opgeworpen rechtsvraag dient een zaak overstijgend belang te hebben.
- Cassatie in het belang der wet ligt niet voor de hand als het vraagpunt naar verwachting binnen afzienbare tijd in een gewone procedure aan de Hoge Raad zal kunnen worden voorgelegd.
- *Repeat players* worden in beginsel geacht over een voldoende sterke processuele positie te beschikken om hun eigen belangen te dienen. Zij zullen doorgaans in staat zijn binnen een redelijke tijd zelf een bepaalde vraag in cassatie aan de orde te stellen.
- Het ligt niet in de rede om een rechtsvraag aan de orde te stellen in een vordering tot cassatie in het belang der wet wanneer deze vraag de serieuze aandacht heeft van de wetgever.

Ter bevordering van een ruimere toepassing van het rechtsmiddel cassatie in het belang der wet heeft de commissie in januari 2024 een oproep verstuurd aan diverse juridische gremia, waaronder de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, de Vereniging Erfrecht Advocaten Nederland en de Raad voor de Rechtspraak. Deze oproep is vergelijkbaar met de jaarlijkse oproep in het *NJB*.¹ De afzonderlijk aangeschreven verenigingen hebben als gemene deler dat de commissie verwacht dat de leden in aanraking komen met juridische kwesties die de Hoge Raad niet snel langs reguliere weg bereiken. Ook verscheen een overzichtsartikel met oproep in *EB Tijdschrift voor scheidingsrecht*.²

Het merendeel van de verzoeken die in deze periode zijn ontvangen, dateert van na verspreiding van de oproep. Een aantal verzoekers refereert ook aan de oproep van de commissie. Vermoedelijk verklaart dit een gedeelte van de toename in ontvangen verzoeken:

¹ Zie laatstelijk het ‘Verslag Commissie cassatie in het belang der wet’, *NJB* 2023/2435.

² K. Janssens, ‘Cassatie in het belang der wet in civiele zaken en de mogelijke rol van EB-lezers’, *EB* 2024/50.

daar waar de commissie in de voorgaande twee periodes acht respectievelijk zeven verzoeken ontving, gaat het in de meest recente periode als genoemd om zeventien verzoeken.

Voorts heeft de commissie zich in de veertiende periode op uitnodiging van de plv. P-G gebogen over een tot de P-G gericht verzoek. Het betreft een uitspraak van de wrakingskamer van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg. Kort gezegd gaat het om de vraag of objectief gerechtvaardigd is de vrees voor vooringenomenheid van een lid van een medisch tuchtcollege op de grond dat dat lid samen met de beklaagde arts deel uitmaakt van een werkgroep tuchtrecht in hun vakgebied en zij elkaar in dat verband ten minste ieder jaar zien tijdens de jaarlijkse bijeenkomst. De commissie heeft de aanbeveling gedaan om cassatie in het belang der wet te vorderen en die vordering is inmiddels ingesteld.³

B. Overzicht van de onderwerpen die onder de aandacht van de commissie zijn gebracht

Hier volgt een overzicht van de zeventien verzoeken die de commissie in de veertiende verslagperiode heeft ontvangen.

1. Vraag: moet onder belanghebbende in de zin van art. 1:24 lid 1 BW ook verstaan worden de ambtenaar van de burgerlijke stand?

Dit verzoek, afkomstig van de rechterlijke macht, heeft betrekking op de registers van de burgerlijke stand. Ingevolge art. 1:24 lid 1 BW kan de rechtbank herstel gelasten van – kort gezegd – onvolkomenheden in de registers van de burgerlijke stand ‘op verzoek van belanghebbenden of van het openbaar ministerie’. De vraag of in het kader van zo’n verzoek ook de ambtenaar van de burgerlijke stand als belanghebbende dient te worden aangemerkt, wordt wisselend beantwoord.

Naar de commissie begrijpt was het tot 2010 gebruikelijk dat de ambtenaar van de burgerlijke stand een verzoek tot aktewijziging voorlegde aan het openbaar ministerie (hierna: het OM) en dat het OM vervolgens al dan niet een verzoek indiende bij de rechtbank. Na een uitspraak uit 2010 wijzigde de opstelling van het OM: het OM maakte toen aan de rechtspraak kenbaar voornemens te zijn om in voorkomende gevallen niet langer de 1:24-verzoeken van de ambtenaar van de burgerlijke stand aanhangig te maken, nu de ambtenaar zelf dergelijke verzoeken kan indienen. In 2011 kwam het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en

³ Zie de vordering van A-G Valk van 30 augustus 2024, ECLI:NL:PHR:2024:858.

Jeugdrecht (hierna: het LOVF) tot de aanbeveling om het OM niet te volgen in het voorgenomen beleid en om 1:24-verzoeken niet te ontvangen indien zij worden gedaan door de ambtenaar van de burgerlijke stand zonder tussenkomst van het OM. Die aanbeveling is mede gegrond op de wetsgeschiedenis, waarin is opgemerkt dat de wetgever aanleiding ziet om deze vorm van toezicht van het OM te handhaven. De Expertgroep adoptie en overige Boek 1-zaken (hierna: de expertgroep) constateert sinds 8 december 2017 een toename van het aantal verzoeken op grond van art. 1:24 BW. Dat houdt kennelijk verband met (de aanloop naar) de wijziging van de Wet BRP, op grond waarvan inschrijving in het BRP mogelijk is van levenloos geboren personen. Zo'n inschrijving vereist namelijk een akte van de burgerlijke stand. De expertgroep constateert dat de ambtenaar van de burgerlijke stand steeds vaker zelfstandig (dus zonder tussenkomst van het OM) een verzoek op grond van art. 1:24 BW indient (ook in andere gevallen dan levenloos geboren personen), en dat de aanbeveling van het LOVF uit 2011 niet overal in het land wordt gevolgd en er dus geen uniforme aanpak is.

Naar het oordeel van de commissie is het in het belang van de rechtsontwikkeling als de Hoge Raad zich over genoemde rechtsvraag uitlaat. Weliswaar staan reguliere rechtsmiddelen open, maar het valt niet te verwachten dat de kwestie de Hoge Raad binnen afzienbare tijd op die wijze zal bereiken.

Bij een bevestigende beantwoording van de vraag of onder belanghebbende in de zin van art. 1:24 lid 1 BW ook de ambtenaar van de burgerlijke stand moet worden verstaan, dient zich een aantal vervolgvragen aan. Geldt dan verplichte procesvertegenwoordiging? Is de ambtenaar van de burgerlijke stand als verzoeker griffierecht verschuldigd? Dient het OM als belanghebbende te worden aangemerkt in procedures die zijn aangevangen met een verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand? Voor het geval de P-G overgaat tot het vorderen van cassatie in het belang der wet, geeft de commissie in overweging om deze vragen ook te betrekken bij het opstellen van de vordering.

In navolging van het advies van de commissie is inmiddels een vordering tot cassatie in het belang der wet in voorbereiding.⁴

⁴ Zo volgt uit het 'Overzicht voornemens tot het instellen van cassatie in het belang der wet' zoals gepubliceerd op www.hogeraad.nl.

2. Vraag: Wie is de rechthebbende op het saldo op de kwaliteitsrekening van gerechtsdeurwaarders?

Ook dit verzoek is afkomstig van de rechterlijke macht. De vraag heeft met name praktische relevantie indien sprake is van een geschil tussen een advocaat en diens opdrachtgever waarna de advocaat van de deurwaarder ontvangen gelden niet afdraagt, indien de deurwaarder of de advocaat van de (mogelijk) rechthebbende faillieert, of indien een schuldeiser tracht beslag te leggen onder de deurwaarder. Verzoekers signaleren dat sprake is van tegenstrijdigheid tussen een uitspraak van de voorzieningenrechter Den Haag van 16 juni 2023 (ECLI:NL:RBDHA:2023:8773) en een uitspraak van de notaris- en gerechtsdeurwaarderskamer van het gerechtshof Amsterdam van 7 maart 2023 (ECLI:NL:GHAMS:2023:466).

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Zij is van oordeel dat de zaken zich hiertoe niet lenen, waarbij de commissie betreft dat het van de rechtsverhouding met de deurwaarder afhangt wie rechthebbende is op het saldo op de kwaliteitsrekening. Het bepalen van die rechtsverhouding(en) is een vraag van uitleg van de feiten en omstandigheden van het geval en leent zich vanwege het feitelijke karakter niet goed voor cassatie in het belang der wet. Ook is naar het oordeel van de commissie, mede vanwege de verschillen in feitencomplex (en als gevolg daarvan verschillen in rechtsverhouding) tussen de aangedragen uitspraken, onvoldoende duidelijk dat de uitspraken ten aanzien van een specifieke rechtsvraag blijf zouden geven van een onderling tegenstrijdige rechtsopvatting.

3. Vraag: Dient het wrakingsmiddel (als)nog open te staan nadat een einduitspraak is geweest wanneer op een of meer onderdelen van het gevorderde of verzochte nog niet is beslist in de zin van art. 23 en art. 32 lid 2 Rv?

Verzoeker is niet-ontvankelijk verklaard in een wrakingsverzoek en meent dat die uitspraak van de wrakingskamer van de rechtbank Utrecht (ECLI:NL:RBMNE:2023:4718) zich leent voor een vordering tot cassatie in het belang der wet. De wrakingskamer overweegt dat het wrakingsverzoek dateert van na de einduitspraak in de hoofdzaak. Verzoeker werpt de vraag op of wraking alsnog open moet staan wanneer op één of meer onderdelen van het gevorderde of verzochte nog niet is beslist in de zin van de artikelen 23 en 32 lid 1 Rv.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Nu uit de uitspraak van de wrakingskamer niet blijkt dat ten tijde van het

wrakingsverzoek al was verzocht om aanvulling als bedoeld in art. 32 Rv, noch dat op een dergelijk verzoek al positief was beslist, leent de zaak zich niet voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet.

4. Diverse vragen naar aanleiding van meerdere uitspraken over een VvE-geschied.

Een lid van een VvE vestigt de aandacht van de commissie op een aantal VvE-kwesties, met name met betrekking tot art. 5:133 BW. Verzoeker acht het onder meer wenselijk dat de Hoge Raad helderheid verschaft (i) dat een VvE-bestuur dat uit één persoon bestaat ook gevormd kan worden door de voorzitter van de vergadering van eigenaars, en dat (ii) een advocaat die actief is op het terrein van het VvE-recht ook art. 2:8 lid 1 BW moet respecteren.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Uit de literatuur en rechtspraak blijkt niet dat de aangedragen kwesties omstreden of onduidelijk zijn en naar het oordeel van de commissie behoeven zij geen aandacht uit een oogpunt van rechtseenheid of rechtsontwikkeling.

5. Vraag: Dient na een einduitspraak wraking nog mogelijk te zijn?

Een particuliere verzoeker attendeert de commissie op enkele aspecten van het thema wraking. Verzoeker acht het wenselijk dat de Hoge Raad wraking ook na einduitspraak mogelijk maakt en dat de Hoge Raad zich uitspreekt over de tekst van het rechtsmiddelenverbod zoals dat is opgenomen aan het slot van wrakingsbeslissingen.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Er is geen sprake van onduidelijkheid of onenigheid in de rechtspraak over het niet openstaan van wraking na de einduitspraak. De vermelding van het rechtsmiddelenverbod aan het slot van wrakingsbeslissingen beschouwt de commissie niet als een rechtsvraag maar als een beleidskwestie.

6. Vraag: Moet onder de wettelijk vertegenwoordiger in de zin van art. 4:193 BW ook worden begrepen een meerderjarigenbewindvoerder?

Een notaris vestigt de aandacht van de commissie op de verdeeldheid die ten aanzien van deze vraag bestaat in rechtspraak en literatuur.

De commissie constateert dat na ontvangst van dit verzoek het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden op 4 juni 2024 (ECLI:NL:GHARL:2024:3741) over dit thema prejudiciële vragen aan de Hoge Raad heeft gesteld. In afwachting van de beantwoording van die vragen door de Hoge Raad, ziet de commissie aanleiding om de behandeling van dit verzoek aan te houden.

7. Vraag: Valt een schuldigverklaring zonder oplegging van straf of maatregel als bedoeld in art. 9a Sr onder het begrip 'veroordeeld wegens misdrijf' in art. 7 lid 1, onder a, van de Landsverordening integriteit (kandidaat-)ministers van het land Curaçao?

De (toenmalig) Procureur-Generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba vestigt de aandacht van de commissie op een vonnis van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van 4 juli 2023 (ECLI:NL:OGHACMB:2023:110). In dat vonnis is beslist dat de schuldigverklaring zonder oplegging van straf of maatregel (art. 9a Sr) van een kandidaat-minister geen veroordeling vormt als bedoeld in art. 7 lid 1, onder a, van de Landsverordening integriteit (kandidaat-)ministers van het land Curaçao.

De commissie heeft dit verzoek niet behandeld maar onverwijld doorgeleid aan de P-G. Inmiddels heeft de Hoge Raad, op vordering van de P-G, de aangedragen uitspraak in het belang der wet vernietigd.⁵

8. Vraag: Dient het einde van een huurkoopovereenkomst door ontbinding als bedoeld in art. 7:90 BW op dezelfde wijze te worden afgewikkeld als een overeenkomst van geldlening?

Verzoeker, advocaat, attendeert de commissie op een uitspraak van het gerechtshof 's-Hertogenbosch van 31 oktober 2023 (ECLI:NL:GHSHE:2023:3577). Verzoeker vraagt aandacht voor de verhouding tussen enerzijds art. 7:90 en 92 BW en anderzijds art. 6:271 BW. Verzoeker wijst erop dat het in de praktijk vrij gangbaar is om het einde van een huurkoopovereenkomst door ontbinding als bedoeld in art. 7:90 BW op dezelfde wijze af te wikkelen als een overeenkomst van geldlening. Verzoeker meent dat deze werkwijze onjuist is en acht het voor de praktijk (van overwegend leasemaatschappijen) van belang dat de Hoge Raad duidelijkheid verschaft.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Het betreft weliswaar een interessante kwestie, maar over dit onderwerp

⁵ Zie HR 21 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:917, na vordering van P-G Bleichrodt van 28 maart 2024, ECLI:NL:PHR:2024:354.

bestaat nauwelijks discussie in rechtspraak en literatuur. Ook betreft de commissie bij haar afweging dat sprake is van een nauwe verwevenheid met de feiten en omstandigheden van het geval, dat sprake is van relatief recente regelgeving en dat deze problematiek ook via de reguliere weg de Hoge Raad kan bereiken.

9. Vraag: Zijn selectieve betalingen de bestuurder van een vennootschap persoonlijk ernstig te verwijten indien het faillissement en een tekort daarin onvermijdelijk zijn?

Verzoeker, advocaat en curator, attendeert de commissie op een uitspraak van de rechtbank Arnhem van 15 maart 2023 (ECLI:NL:RBGEL:2023:1278). Deze uitspraak heeft betrekking op selectieve betaling in het zicht van faillissement. De rechtbank heeft geoordeeld dat de bestuurders geen persoonlijk verwijt treft van bepaalde betalingen van de failliet, omdat geen sprake is van gelieerde schuldeisers en het bestuur geen persoonlijk belang had bij de betalingen.

Verzoeker meent, kort gezegd, dat de rechtbank heeft miskend dat selectieve betalingen een bestuurder persoonlijk ernstig te verwijten zijn indien het faillissement en een tekort daarin onvermijdelijk zijn. Verzoeker acht het uit een oogpunt van rechtseenheid en/of rechtsontwikkeling van belang dat de Hoge Raad hierover duidelijkheid verschaft.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Tot dusverre beschouwt de Hoge Raad de vraag onder welke omstandigheden bestuurders een persoonlijk ernstig verwijt valt te maken, als een grotendeels feitelijke kwestie. Bij haar oordeel betreft de commissie verder dat eerder tevergeefs is gepoogd om de Hoge Raad te verleiden tot meer richtinggevende overwegingen. Hier komt bij dat zaken over bestuurdersaansprakelijkheid de Hoge Raad met enige regelmaat bereiken via de reguliere cassatieprocedure, waaronder ook zaken betreffende gedragingen van bestuurders in het zicht van faillissement.

10. Vraag: Staat een exoneratieclausule in een koopcontract in de weg aan een beroep op dwaling door de koper omtrent de bouwkundige toestand van het te kopen woonhuis?

Verzoeker, advocaat, attendeert de commissie op een uitspraak van de rechtbank Maastricht van 20 september 2023 (ECLI:NL:RBLIM:2023:5699). Deze uitspraak heeft betrekking op de koop van een woning met vochtproblemen. De rechtbank oordeelt dat in dit geval een eventuele dwaling voor rekening van de koper dient te blijven. Verzoeker acht het in het belang van het rechtsverkeer dat de Hoge Raad deze beslissing corrigeert. Volgens verzoeker komt

de overweging van de rechtbank erop neer dat een in het koopcontract vermelde exoneratieclausule in de weg staat aan een beroep op dwaling omtrent de bouwkundige toestand van het koopobject (hier: een woonhuis). Verzoeker meent dat dit blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting omdat, kort gezegd, de koper vanwege dezelfde verkeerde voorstelling van zaken ook ten aanzien van de exoneratieclausule heeft gedwaald.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. De uitspraak leent zich daar niet voor, aangezien het oordeel van de rechtbank nauw is verweven met de feiten en niet slechts gebaseerd is op de exoneratieclausule. Zo baseert de rechtbank zijn oordeel onder andere op de omstandigheid dat de koper de woning heeft gekocht zonder ontbindende voorwaarden. Bij zijn oordeel betreft de commissie verder dat het onderwerp dwaling (ook ten aanzien van exoneratieclausules) de Hoge Raad regelmatig bereikt langs de weg van het reguliere cassatieberoep.

11. en 12. Vraag: *Wordt de meerinbreng door een partner gehalveerd na het aangaan van een huwelijk zonder het maken van huwelijkse voorwaarden?*

Los van elkaar vragen twee notarissen de aandacht van de commissie voor een uitspraak van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 27 februari 2024 (ECLI:NL:GHARL:2024:1409). Deze uitspraak heeft betrekking op de afwikkeling van een ontbonden huwelijksgemeenschap. De vrouw heeft in de procedure onder meer het standpunt betrokken dat een schuld aan haar zijde een gemeenschapsschuld is geworden die voor de helft voor de rekening van de man komt (art. 1:94 lid 7 BW). Het hof oordeelt dat die schuld niet in de gemeenschap is gevallen en betreft hierbij de wetsgeschiedenis van de Wet beperking wettelijke gemeenschap.

De commissie constateert dat inmiddels cassatieberoep is ingesteld tegen de uitspraak van het hof en neemt daarom de verzoeken niet in behandeling.

13. Vraag: *Is de kantonrechter bevoegd bij aanspraken die zijn gegrond op art. 4:29 en 4:30 BW (kort gezegd: 'verzorgingsvruchtgebruiken')?*

Dit verzoek is afkomstig van de rechterlijke macht. Verzoeker wijst erop dat onduidelijkheid bestaat over de vraag of de kantonrechter of de rechtbank bevoegd is in het kader van art. 4:29 en 4:30 BW. Deze onduidelijkheid leidt tot tegenstrijdige uitspraken. Verzoeker wijst op zowel een uitspraak van de kantonrechter Amsterdam van 17 juni 2022 (ECLI:NL:RBAMS:2022:5169), waarin de kantonrechter zich niet bevoegd acht en de zaak verwijst naar een andere kamer, als op een uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 14

september 2022 (ECLI:NL:RBAMS:2022:5306), waarin juist de rechtbank zich niet bevoegd acht en de zaak wat betreft de hier relevante vordering naar de kantonrechter verwijst.

De commissie constateert dat genoemde onduidelijkheid niet alleen uit de twee aangedragen uitspraken blijkt, maar ook in de literatuur is opgemerkt. In essentie komt de onduidelijkheid voort uit de expliciete verwijzing naar de kantonrechter voor specifieke kwesties tegenover het ontbreken van een algemene bepaling voor de bevoegdheid van de kantonrechter in deze zaken (waardoor voor niet geregelde kwesties volgens de gewone bevoegdheidsregels de rechtbank zou zijn aangewezen).

Naar het oordeel van de commissie is deze onzekerheid over de bevoegde rechter onwenselijk. De commissie geeft in overweging om ten aanzien van deze problematiek een vordering tot cassatie in het belang der wet in te stellen. Welke uitspraak zich daar het beste voor leent, is afhankelijk van de te verdedigen rechtsopvatting.

De commissie heeft de P-G daarbij in overweging gegeven om in die vordering ook te betrekken wat de juiste rechtsingang is. Uit de literatuur leidt de commissie af dat binnen de rechtspraak wisselend wordt geoordeeld over de vraag of procedures als bedoeld in art. 4:29 en 4:30 BW bij dagvaarding of bij verzoekschrift moeten worden ingeleid. De aanbevolen vordering tot cassatie in het belang der wet kan worden benut om deze onduidelijkheid eveneens op te helderen.

In navolging van het advies van de commissie is inmiddels een vordering tot cassatie in het belang der wet ingesteld.⁶

14. Diverse vragen naar aanleiding van een vermeende medische misser.

Verzoeker stelt slachtoffer te zijn van een medische misser en doet meerdere verzoeken aan de commissie.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Het verzoek noemde diverse uitspraken van de Hoge Raad en conclusies van het Parket, waartegen echter geen cassatie in het belang der wet kan worden ingesteld. De overige door verzoeker genoemde uitspraken in feitelijke instanties bevatten niet een omstreden juridisch vraagpunt waarover in het belang van de rechtseenheid of

⁶ Zie de vordering van A-G Valk van 25 oktober 2024, ECLI:NL:PHR:2024:1129.

rechtsontwikkeling een richtinggevende uitspraak van de Hoge Raad gewenst is. Daarnaast werden nog andere verzoeken gedaan die echter niet de strekking hadden om cassatie in het belang der wet in te stellen, en daarom buiten behandeling zijn gelaten.

15. Vraag: tot de competentie van welke rechter behoort een vordering tot verdeling indien de boedel een waarde heeft van minder dan € 25.000,-?

Dit verzoek is afkomstig van de rechterlijke macht. Verzoeker wijst erop dat sprake is van verdeeldheid in rechtspraak en literatuur over de vraag of een vordering tot verdeling van een boedel die minder waard is dan € 25.000,- wel of niet thuishoort bij de kantonrechter.

In dergelijke procedures wordt de zaak soms verwezen naar de kantonrechter, omdat art. 93, aanhef en onder b, Rv bepaalt dat de kantonrechter zaken behandelt "*betreffende vorderingen van onbepaalde waarde, indien er duidelijke aanwijzingen bestaan dat de vordering geen hogere waarde vertegenwoordigt dan € 25.000*". Aan de andere kant zijn er feitenrechtters die ervan uitgaan dat vorderingen tot verdeling, ongeacht de waarde van de boedel, niet behoren tot de competentie van de kantonrechter. Daarom wordt de zaak soms door de kantonrechter naar de handelskamer verwezen.

De commissie constateert dat er sprake is van consequent divergerende rechtspraak, wat grond kan zijn voor het instellen van cassatie in het belang der wet. De commissie heeft haar overwegingen gedeeld met de P-G.

16. Vraag: Op welke wijze kan, na afloop van de beroepstermijn, de nietigheid van vonnissen worden uitgesproken op de grond dat in strijd met een wettelijk voorschrift van de mondelinge behandeling geen proces-verbaal is opgemaakt?

Een particuliere verzoeker attendeert de commissie op twee uitspraken van de kantonrechter Amsterdam uit 2019.⁷ In weerwil van het destijds geldende wettelijk voorschrift is van de mondelinge behandeling geen proces-verbaal opgemaakt. Verzoeker acht het van belang voor de rechtseenheid dat er helderheid wordt geschapen over de vraag op welke wijze, na afloop van de beroepstermijn, de nietigheid van de vonnissen kan worden uitgesproken.

De commissie ziet geen aanleiding voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet. Uit de literatuur en de feitenrechtspraak blijkt niet dat de aangedragen kwestie

⁷ De uitspraken zijn niet gepubliceerd op rechtspraak.nl .

omstreden of onduidelijk is, terwijl uit rechtspraak van de Hoge Raad volgt dat nietigheid van een rechtelijke uitspraak uitsluitend kan worden ingeroepen in het kader van een rechtsmiddel.

17. Vraag: Is het gelet op art. 7:259 en 7:260 BW mogelijk om in één dagvaardingsprocedure meerdere opeenvolgende jaarafrekeningen van servicekosten te laten vaststellen?

Een jurist vraagt de aandacht van de commissie voor de verdeeldheid binnen de feitenrechtspraak over (on)mogelijkheid voor procespartijen om in één dagvaardingsprocedure meerdere opeenvolgende jaarafrekeningen van servicekosten bij huur van woonruimte te laten vaststellen.

De commissie constateert dat het (proces)recht op dit punt niet consistent wordt toegepast met als gevolg dat huurders van woonruimte soms niet-ontvankelijk worden verklaard in hun vorderingen. Deze rechtsonzekerheid is onwenselijk. De commissie heeft haar overwegingen gedeeld met de P-G.

C. Adviezen van de commissie

In de veertiende periode heeft de commissie de volgende vier rechtsvragen onder de aandacht van de P-G gebracht, gelet op de hiervoor onder B. beschreven bevindingen.

- Moet onder belanghebbende in de zin van art. 1:24 lid 1 BW ook verstaan worden de ambtenaar van de burgerlijke stand? En zo ja: geldt dan verplichte procesvertegenwoordiging, is de ambtenaar van de burgerlijke stand als verzoeker griffierecht verschuldigd, en dient het OM als belanghebbende te worden aangemerkt in procedures die zijn aangevangen met een verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand?
- Is de kantonrechter bevoegd bij aanspraken die zijn gegrond op art. 4:29 en 4:30 BW (kort gezegd: 'verzorgingsvruchtgebruiken')? En wat is de juiste rechtsingang?
- Tot de competentie van welke rechter behoort een vordering tot verdeling indien de boedel een waarde heeft van minder dan € 25.000,-?
- Is het gelet op art. 7:259 en 7:260 BW mogelijk om in één dagvaardingsprocedure meerdere opeenvolgende jaarafrekeningen van servicekosten te laten vaststellen?